

Kulturni

L I S T I

O B Č I N E Š O Š T A N J

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

LETO XXIII
ŠT. 3
28. MAREC 2019

Nič glasbe

Ob sami predstavi, da bi živel brez glasbe, me spreleti srh. Pa vendar je zvočno onesnaženje v mestih na vsakem koraku, zato bi rad spregovoril o »nič glasbe«.

»Kaj je glasba?« je vprašanje, ki posega v samo filozofijo glasbe oz. zvočnosti, torej se umešča na območje od estetike do raznovrstnih etničnih pojmovanj »kaj glasba je«. Opraviti imamo s kulturološko relativizacijo vrednotenja glasbe in če povzamem Rajka Muršiča (Neubesedljive zvočne igre: od filozofije k antropologiji glasbe, Maribor, 1993): »Vsak zvočni pojav, ki ga kate-rakoli skupnost ima za glasbo, je treba upošte-vati kot glasbo; tudi ptičje petje.«

Glasba obstoji le v odnosu do poslušalca.

Torej je glasba zvočnost (zvok), ki je vezana na izvor (oddajnik), na posrednika (zrak) in na sprejemnika (človek). To je prvotno fizikalni proces, ki potrebuje določene naravne pogoje. Odsotnost zvoka lahko imenujemo »nič glasbe«

v svojem dobesednem pomenu.

Je vesolje svet brez glasbe? In kaj »slišijo« gluhi? Težka ugibanja.

Zelo obsežno teoretsko polje pa je seveda sporočilnost glasbe – glasba kot logos. Glasba, ki je urejena po »harmonskih zakonih« seveda vsebuje »nič glasbe« že v odstopanju od glasbenih zakonitosti. Pavza v notnem zapisu npr. označuje »nič glasbe« – česar označevalec tudi je.

S tem v zvezi bi omenil japonski pojem »ma«, ki je ničelni označevalec časovno-prostorske praznine in ima socialni pomen tako v diskurzu kot umetnosti. Pomen oz. vrednost, ki jo ima »ma«, lahko začutimo v »zen glasbi«, meditacijah z japonsko flavto – šakuhačijem ... opravka imamo z vrednostjo tišine (praznine) v odnosu do glasbene govornice: »Mu!« je rekel Mojster.

Nič kot metafora neizrekljivega, nedoločljivega, metafora dimenzije, ki odstopa od realij prostora in časa, kjer se dogaja glasba in v

ANDRAŽ POLIČ

človeku transcendirata v brezčasno ekstatičnost, v vsemirje blaženosti – to je čista metafizika glasbe.

A rad bi se vrnil v zgodovinsko realnost in se vprašal: koliko tišin poznamo?

John Cage je že sredi prejšnjega stoletja (1952) izpeljal »slavno« kompozicijo 4'33'', ki je časovna mera brez ene same note, s čimer je nakazal, kako je zvok prisoten okoli človeka in kako lahko opišemo glasbo in jo tudi dojamemo kot urejeno ali neurejeno zvočnost, pa najsi bo to »glasba tovarne« ali koncert tropskih papig. Zaznava je prepuščena poslušalcu. Skladatelj Rober Ashley je v zvezi s Cageovimi mislimi o glasbi zapisal, »... da bi bila končna posledica njegovih prijemov takšna, da glasba sploh ne bi vključevala ničesar drugega kot navzočnost ljudi; ena od najradikalnejših definicij glasbe pa

Foto Tit Breclj

bi bila tista, ki bi opredelila glasbo brez zveze z zvokom.«

Z eksperimentom »gluhe sobe« (zvočno popolnoma izoliran prostor) je postalo jasno, da tudi v popolni tišini slišimo zvok (dve frekvenci cirkuliranja lastne krvi). Tišine torej sploh ni!

Kakšen šok! Ali pa je vendar šele potem – »ko pade zastor« in ... »The rest is silence«.

Kaj pravi o Cageovi prigodi Alex Ross v izjemni knjigi, ki parafrazira sklepne besede Hamleta: »The rest is Noise (Drugo je hrup/Koda, 2014)«. Končni preboj je bila prazna 4'33", tako imenovana skladba tišine, 29. avgusta (1952) v Woodstocku, newyorškem mestecu na severu. Cage je kasneje rekel, da ga je pri pisanju 4'33" navdihnila skupina belih platen Rauschenberga, ki so bili leto poprej na Black Mountain.

»Glasba zaostaja,« si je mislil po tistem ob soočanju z Rauschenbergovim delom. Pravzaprav je že eksperimentiral z odlomki časa v Glasbi sprememb in leta 1948 je že govoril o tem, da bo napisal štiri in pol minutno skladbo brez zvoka z naslovom Silent Prayer.

Ta vizualna inspiracija me seveda spomni na Mallarmeja in njegove pesniške koncepte »tišine in beline«, ki jih kasneje filozofsko razdeljuje Derrida – na tem mestu zgolj omenjam pesniški poiesis kot predhodni – avantgardni »zasnutek bele tišine«.

In Ross še nadalje: »Izvirna partitura je bila napisana na navaden notni papir, tempo = 60, v treh stavkih. David Tudor je zakorakal na oder, sedel za klavir, odprl pokrov in ni naredil ničesar več, razen da je zaprl pokrov po koncu vsakega stavka in ga odprl na začetku naslednjega. Glasba je bila zvočnost prostora naokoli. Obenem je šlo za vrtoglavo filozofsko izjavo in zenu podoben ritual kontemplacije. Šlo je za skladbo, ki bi jo lahko napisal vsak, česar nejeverneži nikoli niso pozabili poudariti, toda, kar je Cage redkokdaj pozabil odvrniti, nihče tega ni storil.«

Očitno je, da moramo torej govoriti (če ne molčimo) o različnih nivojih glasbe in tišine. Seveda problematika postane družbena. Masovna glasbena potrošnja, merilci radijskih uspešnic z uravnilovko potrošniških impulzov in poskusi umetniških presežkov kažejo razcepljenost glasbe na božanski in vulgarno profani protipol, ki nas neprestano bombardira s hrupom od bebavih popevk do telefonskih zvočnih matric. In včasih se zvočnemu vdoru ne da izogniti.

Toda, »Tudi Cage je imel rad hrup.« Leta 1937 je v manifestu izjavil: »Verjamem, da se bo uporaba hrupa nadaljevala in povečevala, dokler ne dosežemo glasbe, narejene z elektronskimi instrumenti, ki bodo v glasbene namene omogočili uporabo katerega koli in vsakega slišnega zvoka.« (Ross, 2014).

Danes lahko govorimo o zvočni onesnaženosti. Onesnaženost je zame pojem, ki spada v splošno ekologijo človeškega bitja in se tiče etike skupnega življenja. Luis Buñuel se je že pred stotimi leti pritoževal, kako je glasba v kavarnah načela lepoto pogovorov. Pogovori iz oči v oči se dandanes že preusmerjajo v zoprne telefonske monologe, ki so zaradi svoje »enosmernosti« vselej neprijetni za naključne poslušalce. Vendar je Cage prehodil svoje zgodovinske

faze in naj citiram še en odlomek A. Rossa, ki ponazarja tradicionalni razvoj umetniških avtoritet: »Cage je začel kot novic pri Arnoldu Schönbergu. Leta 1935 in 1936 je poslušal nekaj predavanj velikega moža na USC in UCLA. Njegovi poskusi dvanajsttonske kompozicije so bili čudaški, imeli so vrste, dolge do petindvajset tonov. Od začetka je izražal omalovaževanje do vseh konvencij glavnega toka klasične glasbe in naokrog iskal alternative.«

Ob omembi hrupa in sodobnih avantgard seveda ne morem mimo »očeta hrupa«, ki ga omenja Roger Sutherland v odlični knjigi »Nove glasbene perspektive« (Lud Šerpa, 2009): »... prav v Milanu se je v letih od 1909 do 1914 v vrvežu kulturnega prevrata, ki so ga pričeli Marinetti, Boccioni, Balla in Severini, rodila radikalno nova glasba, glasba, zgrajena prvenstveno iz zvokov, in ne več konvencionalnih harmonij, melodij in ritmov. Čeprav ga redko razumemo kot začetnika »organiziranega zvoka« (tako termin kot tudi koncept pripisujejo Edgarju Vareseju), je bil prav italijanski futuristični slikar, glasbenik in izdelovalec glasbil Luigi Russolo (1885–1947) tisti, ki je razvil koncept organiziranega zvoka in na ta način zagotovil teoretsko podlago za povojni razvoj elektronske in konkretne glasbe (musique concrète).«

Seveda, vsakdo mi lahko reče, da se po lastni izbiri problemu lahko izognem in se sprehajam po gozdu ali vadim zbranost meditacije. Kar je namreč tudi res! Iz lastne izkušnje vem, da sem po večdnevni samoti na južni obali Krete doživel eno najlepših srečanj z naravo, samim seboj in z drugim, ki mi je v obzorju svetega prišel na pot. Prvič sem se sploh zavedel, da praktično vsak dan govorimo ali večinoma v tri dni blebetamo. Tako je tiha samota spregovorila z jezikom kamnov, valov, sonca in lune – z »jezikom« brezbesedne prisotnosti. Besede so se vrnille kasneje in so zveneje kot uglašen instrument.

In kakšne instrumente je načrtoval Russolo? Sutherland pravi: »V sodelovanju s tolkalcem Ugom Piattijem si je zamislil množico različnih instrumentov – »intonarumoro«, ki naj bi ustvarjali celoten spekter zvočnih učinkov: zavijanje vetra (»žvižgač«), brnenje motorjev (»brenčač«), tuljenje siren (»vriskač«), žuborenje vode (»klokotač«), regljanje žab (»kvakač«) in mnoge druge zvoke iz narave in težke industrije.«

Zelo malo je znanega o notranjih delih in delovanju teh instrumentov, ker Russolo ni zapustil nobenega podrobnega opisa. Njegovi »intonarumori« so bili prvič predstavljeni junija 1913 v Gledališču Storchi v Milanu.

Neki časopisni dopisnik je opisal vrsto nadrealističnih zvočnih impresij, ki so se raztezale od »slabotnih zvokov, ki so spominjali na butanje valov ob obalo, do mogočnega besnenja, podobnega zvoku velikih tiskarskih strojev, ki se je spreminjalo v zvok stoterih motornih vagonov, ki jih je povezovalo vreščavo žvižganje vlakov.« (Pall Mall Gazette, 18. november 1913) In ko omenjam instrumente, se spominim na nek glasbeni spomin: poetična anekdota, ki je podobna besedni partituri leposlovne biografije in sem jo zapisal leta 2009 v koroškem Gmündu, ki se nahaja le uro iz Ljubljane in

premore fantastičen muzej zvoka in glasbenih eksperimentov. »O glasbi« bi moralo pisati na začetku, ker zvok je tisti prapok, kjer se iz prvobitne Tišine ustvari svet. Tako se mi je razodelo v avstrijskem Gmündu, ko sem z Birgith odkrival zvočna odkritja v muzejski hiši Pankratium, kjer so bili razstavljeni nenavadni instrumenti in fizikalni zvočni poskusi.

Z violinski lokom sem zaigral po kovinski mizi s peščenimi zrni, ki so se pod pravim tonom oblikovala v želvin vzorec. Ernst Florens Chladni je že v osemnajstem stoletju našel povezave med zvočnimi frekvencami in naravnimi vzorci. Gotske rozete so mi zaplesale pred očmi in v drugi sobi so se vodni kristali kot fantastične mandale projicirali na platno, ko je Helmut s svojim grlenim petjem za nekaj sekund zaobjel kapljo na bobenski opni. Alexander Lauterwasser je v šestdesetih letih 20. stoletja fotografiral obnašanje vode v zvočnih valovih in navdušil ekološke akustične arhitekture. New age Emoto estetika je bila nadaljevanje glasbe, ki je spreminjala svet.

»Ne utopi se v vinu,« mi je prišepnila Birgith, ko sem s kozarcem strmel v njena platna. Atelje je bil zraven pokopališča, kjer sem ob mestnem obzidju sameval v pisateljski nagradni rezidenca, kot je popularni naziv za umetniški turizem. Psihedelični bršljani so žareli kot škrlatne pajčevine na prosojni pastelni erotiki. »Slepi vidijo zaradi glasbe,« sem ji odvrnil, ko sva se dvignila na teraso in je njen možki (he stinks but he's my man) Fritz s svojimi kiparskimi rokami zakuril žar ter smo kadili v sveže postrvi. Mene je preganjal stavek Bele Hamvasa: »Hrana je za telo, vino za dušo, dim za duha!« Že dve leti sem abstinal od cigaret, a še zmeraj sem se rad zadrževal v oblakih dima. Družinsko življenje moje slikarske prijateljice je bilo kot »stara zgodba iz moje vasi« – krvavo zakomplicirano. V teh Bernhardskih dolinah sem spal nad grobovi in na dušek spisal pesmi »Gola ko umolkneva«. Ne – žveplano vino mi je zalivalo besede, ki niso pustile sledi v belini. Spal sem z erekcijo, polno julijskih deževnih oblakov. Po enem tednu sem se nasitil metafor. Birgith mi je podarila platno in olja. Zadostuje mi, da voham, voham ... tiha telesa na laseh čopiča. Habib Koite mi je prepeval o Afriki pod mračnimi vrhovi Alp.

Spodnji Podvolovljek (in New York, mi pride na pamet), ko sem kot tabornik skrival čokolado v šotoru, da s Taom dočakava drugo stražo – tisto najtežjo – pred volčjo uro, ki je v otroški glavi le ugodivščina za heavy metal zgodbe. Nihče ni ukradel zastave. Premražen sva zbudila »Lisjaka« in »Grlico« in se zavlekla nazaj v spalko do jutranje budnice. Toda tokrat je bil na taboru Brči in prvi rifi »Hey Joe« so me vrgli pokonci, da sem pogledal skozi šotorsko zadržgo in migal z Jimmyjem v dvigajoče se meglice gozdnega travnika. Jeseni sem se vpisal v glasbeno šolo kitare in napisal svoj prvi song ... Na tem mestu se zapis konča, čeprav bi lahko tekkel v nedogled ... to je spomin. Glasba ohranja spomin in tu-bitni prisotnosti: med minulostjo in hrepenenjem – v glasbenem »vsečasju«. Naj zaključim preprosto: če hočemo, da karkoli v nas in okoli nas spregovori ali se uglesi, moramo najprej utihniti!

V galeriji

Trideset let

Irena Guček je članica Šaleških likovnikov in hkrati ustvarjalka, ki je prisluhnila likovni govorici že pred več kot tridesetimi leti. V času aktivnega dela je bila zaposlena kot gradbenica. Tudi njen poklic je razlog njene natančnosti pri oblikovanju risbe, akvarela ali uporabi akrila.

Irena Guček se je v Mestni galeriji 12. marca predstavila s 40 deli, ki jih je izbrala mag. Milena Koren Božiček. Ob dogodku je o avtorici in njenem ustvarjanju napisala: (...) *Samostojno in kot članica Društva šaleških likovnikov se vseskozi izobražuje na različnih delavnicah in tečajih slikanja, grafike in kiparjenja slovenskih slikarjev, kiparjev in grafikov ter likovnih pedagogov.*

Udeležuje se tudi samostojnih, skupinskih razstav, kolonij in ektemporov in tematskih razpisov Javnega sklada za kulturne dejavnosti, ki jih zaključujejo razstave, na katere so njena dela večinoma uvrščena. Irena Guček riše in slika z natančnostjo in skrbnostjo začetnika, nikoli ne izključi svoje predanosti in nikoli njena poteza ni rutinska. Vsakokrat je skrbno pretehtana, tako v portretu kot tudi v drugih motivih. To je odlika, ki daje rezultate kvalitetnega in hitro opaznega napredka. Njeno izostreno oko vedno zaznava tudi ključne detajle, ki njenim slikam, risbam in grafikam dajejo odločujoči akcent in avtorsko prepoznavnost. Portreti niso dinamizirani, linija in barva sta stacionirani, risba nežna in krhka. Končno podobo pa narekujejo mehki barvni prehodi in preliv. Izostrena je psihološka karakterizacija. Večinoma riše brez plastičnega

MILOJKA B. KOMPREJ

senčenja. Ozadje prizorov prekrivajo nedotaknjena belina ali pa tudi barve. Zdi se, kot da so detajli iz konkretnega sveta potopljeni v sanjskega, kar ustvarja kontemplativno razpoloženje. Krhkost likov ali pa tudi dominantnost sta značilno intimistični. Blizu so ji pleneristični utrinki vsakdanjika. Prostor determinira izbrani motiv v barvi ali pa ga izostri s kontrastno risbo s pritiskom poteze svinčnika v različnih in pretanjenih gradacijah, ki mehko dematerializirajo oblike. Opisnost predmetnosti nadomesti z izrazom, ki ji odpira svobodnost upodabljanja predmetov, narave in ljudi. Vzbuja občutek, da je z velikim spoštovanjem in poznavanjem skušala skoncentrirati svoj spomin in nadaljevati delo znanih in manj znanih Slovencev iz 20. stoletja, ki so virtuožno in odlično portretirali in slikali. Tako so ustvarjali Veno Pilon, Miha Maleš, Božidar Jakac, zanimive pa so seveda karikaturne upodobitve Nikolaja Pirnata, Boruta Pečarja idr. Vsak med njimi je avtorsko predstavljal svoje upodobitve. K temu so dale pečat še izbrane tehnike in interpretacije. Spretnost in temeljitost opazovanja in pretvorbe v odločujočo in karakterno potezo predstavljajo pri Gučkovi zlasti krokiji in karikaturni portreti. Tem temam pa ustrezajo skicoznost in ekspresivna impulzivnost. Postavitev figure in sledenje opaženim detajlom vzbujajo asociacije na realistične upodobitve socialnega okolja. Kontura je jasna in mestoma tudi pretirano potegnjena ali skrčena, gube modelirane od linearnosti do plastičnosti. S tem načinom in sredstvi ustvari značajsko suggestivnost modela. V njenem naboru so portretiranci iz njenega prijateljskega in družinskega kroga. Kot da si jih želi ohraniti v svoji bližini, tudi ko niso fizično prisotni. Namesto tematizacije se osredotoča in estetizira optične učinke. Utrinki njihovih obraznih mimik, drže telesa ali oblačilne kulture so pričevalci tega in časa, ki prihaja. Velikokrat upodobljeni oče je oseba, v kateri prepoznamo spoštovanje, občudovanje in zahvalo za njeno življenje in gene, ki jih Irena Guček prenaša tudi na svoje naslednike. Mnogi njeni prijatelji, bežni znanci in sodelavci imajo v svojih domovih njene portretne podobe, še veliko več pa jih hrani sama. O vsaki pove strnjeno in zanimivo zgodbo, zaradi katere je podoba nastala. Tudi po teh pripovedih je mogoče trditi, da je vsak portret ali druga podoba nastala z razlogom, ki je ostal ne samo v podobi, temveč tudi v njenem spominu.

Različne tehnike, v katerih se je poskusila v svojih delih, ji vsekakor odpirajo nove in inovativne možnosti predstavljanja svojih raznovrstnih idejnih vizualizacij. Skromnost in askeza jo neprestano povezujeta z njenim odnosom do tradicije.

Razstavo je odprl Kajetan Čop, na dogodku pa je sodeloval vokalist Denis Trap, perspektivni učenec Irene Vrčkovnik. Njegove pesmi so dopolnjevale razstavo Irene Guček »30 let«.

Foto Nace Serdinšek

Foto Nace Serdinšek

Likovni svet Štefke Kordeš

Tudi v letu 2019 bodo stene jedilnice in avle Zimzelena krasile slike amaterskih slikarjev. Sezono razstav smo odprli v torek, 12. februarja, ko je svoja dela na ogled postavila naša stanovalka Štefka Kordeš, ki je tudi članica Društva šaleških likovnikov. Izjemna likovna dela so razstavi na pot v pogovoru pospremili Štefka Kordeš, njen sin Urban in predsednik Društva šaleških likovnikov Salih Biščić.

Ob otvoritvi razstave je Štefka Kordeš povedala, da so razstavljeni dela nastala v preteklosti. Zadnje čase ne ustvarja več, a name-rava čopič znova vzeti med spretno prste na pomlad letos, je napovedala.

Salih Biščić, predsednik Društva šaleških likovnikov, je ob otvoritvi dejal, da je Štefka Kordeš njihova dolgoletna članica. Napovedal je, da bodo šaleški likovniki na pomlad organizirali likovno kolonijo v bližini Zimzelena

in likovno ustvarjali v njegovi lepi okolici. V Društvu šaleških likovnikov radi razstavljajo v Zimzelenu, zato bodo v stiku z njim tudi v letu 2019.

Na otvoritvi se je pogovoru z avtorico razstave pridružil tudi njen sin Urban Kordeš, ki je v ta namen pripotoval z Dunaja. Navdušen je nad mamino likovno ustvarjalnostjo, sam pa talenta, pravi, ni podedoval. Posvetil se je akademski karieri s povsem drugih področij. Mamine slike pa občuduje in v njih vidi veliko vzporednic s pokrajinami iz držav s severa Evrope.

Svoje misli in občutke ob otvoritvi razstave je napisala tudi gospa Alenka Glazer.

V torek, 12. februarja, smo v Centru starejših Zimzelen v Topolšici lahko videli razstavo ljubiteljske likovnice Štefke Kordeš, roj. Dvornik. Odprtje je bilo pospremljeno z ubranim petjem zboru, ki ga vodi in s harmoniko spremlja glasbenik Tone Corel. Za dobro razpoloženje je poskrbela skodelica toplega čaja za vsakogar izmed prisotnih in okusno pecivo. Gospo Štefko poznam od začetka petdesetih let, ko je bila odlična dijakinja na nižji gimnaziji v Rušah.

NATAŠA GERKEŠ

Izmed njenih slik, ki smo jih lahko videli v tukajšnjem razstavišču, sta se me še posebej dotaknili dve. Obe barvno utišani, obe z motivom izseka iz narave, v obeh trepetanje ozračja, vendar ne samo kot vtis, impresija, temveč izraža globlje, intenzivno občutenje ustvarjalkine notranjosti, ki ji narava zaživi kot simbol življenja.

Na eni sliki sta položeni druga proti drugi dve razgibani ploskvi: široka reka, čeznjo most s svojo kovinsko konstrukcijo. Nad njim, na nebesnem oboku visoko nekje oblaka, izza levega poševno preseva sončna svetloba. Druga slika z zgornjim robom reže navpičnico debela stoletnega drevesa, navzdol so se v zemljo razpletle mogočne, žilave korenine.

Kaj sta mi povedali tidve sliki o slikarki? Iz obeh govori njena notranja moč. Natanko se zaveda, da je življenje težavno, včasih tudi kruto neizprosno, a če zmoreš ostati sebi in svoji notranji naravi zvest, ti ves obdajajoči svet govori o nepresahljivi moči vsega, kar raste od znotraj navzven, kakor deluje osnovni zakon za vse živo na svetu.

Nataša Gerkeš, Štefka Kordeš, njen sin Urban Kordeš in predsednik Društva šaleških likovnikov gospod Salih Biščić

Foto Arhiv društva

Gledališče

Iskrena spoved v Šoštanju

Februarja smo si tudi v šoštanskem gledališkem abonmaju lahko ogledali predstavo »Iskrena spoved«, ki je dočakala že veliko ponovitev in topel sprejem po vsej Sloveniji.

Zamislil si jo je in scenarij zanjo napisal igralec Milan Vodopivec, ki v njej nastopa skupaj z Majo Blagovič, svojo nekdanjo sošolko z AGRFT. Priznana dramska igralka v predstavi ponovno poosebljata priljubljena lika iz kulture nadaljevanke »Ena žlahtna štorija« (avtorjev Vojka Anzeljca, Tomaža Grubarja in Saše Kolariča) – župnika Bonifacija in njegovo »desno roko«, mammo njegovega sina Guštija, kuharico Marijo. V intervjuju z Nejo Vičič za Revijo Navdih je Milan Vodopivec, dolgoletni član Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, povedal, da se je že počasi pripravljaval na upokojitev in se spraševal, ali bo še sploh kdaj igral, in v tem je dobil ponudbo za Bonifacija. »Bonifacij, od boga poslan, je prišel kot naročen. Moram priznati, da mi je bila vloga župnika takoj všeč. Začutil sem, da lahko skozi to vlogo nekaj povem. Predvsem pa sem želel narediti župnika, ki ne bo cankarjanski, temveč bo iz mesa in krvi, ki ga bodo zanimale tudi mesene stvari, in bo blizu ljudem. V Štoriji se razkrije, da ima otroka z Marijo, čeprav to izve, šele ko ima sin enaindvajset let. Dramaturško gledano ima zgodba dober zaplet, zato sem vlogo z veseljem sprejel.« Povedal je tudi, da s svojo bivšo sošolko z akademije, Majo Blagovič, zelo rad sodeluje. »Je ženska z veliko energije, veliko domišljije in ne potrebuje veliko za sporazumevanje. Tekst, ki ga dobimo zapisanega v knjižni slovenščini, predelava v dialekt. Ona ima kraško-tržaško govorico, jaz pa zavijam po ajdovsko. Zgodilo se je že, da so me vprašali,

zakaj ne govorimo briško. Če bi vsi »tolkli« po briško, bi potrebovali podnapise,« se je pošalil. No, Maja Blagovič, ki je večino svojega profesionalnega življenja posvetila delu v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu, pa je v intervjuju z Urško Krišelj Grubar za Zarjo priznala, da se ne počuti najbolje v tistih togih oblačilih in sandalcih, ki jih Marija nosi, a jo kljub temu ljubi, kot vse svoje vloge, ki jih je »potegnila iz jeter«. Režije predstave se je lotil njen dolgoletni življenjski sopotnik Vladimir Jurc, znani gledališki in filmski igralec, ki se občasno ukvarja tudi z režijo.

Milan Vodopivec in Maja Blagovič pa nista edina igralka, ki sta spretno izkoristila veliko priljubljenost nanizanke pri gledalcih. Njunemu primeru je sledil tudi njun televizijski sin Primož Forte, igralec Slovenskega stalnega gledališča Trst, z monokomedijo »Gušto gre na romanje«, pri nastanku katere je sodeloval skupaj z mariborskim pesnikom in dramatikom Rokom Vilčnikom. Prenesti popularne like z malih ekranov na odre, pričarati iluzijo, da jih ljudje lahko na nek način osebno spoznajo, jim dati priložnost, da si jih ogledajo v živo, se jih lahko skoraj dotaknejo, je, roko na srce, zelo dobro izračunana tržna poteza.

Ljudje so željni videti svoje junake in hvaležni za vsak vic. Sam Milan Vodopivec je o tem (v zgoraj omenjenem intervjuju) povedal: »To, kako ljudje zamenjujejo realnost s fikcijo, me vedno znova preseneča. (...) Za mano vpijejo: »Hvaljen Jezus! Boni!« Štorija mi je do določene mere res spremenila življenje, ljudje se želijo slikati z mano, delim avtograme. V gledališču me je vsa ta leta spremljalo nekaj sto, morda nekaj tisoč gledalcev, a takih reakcij ni bilo. Tega preprosto nisem bil vajen. Medij ima neverjetno moč in posledično je to tudi nov način komuniciranja s publiko – oboževalci.«

Takšne predstave za oboževalce so lahko dobre ali slabe, odvisno.

ALICE ČOP

Z gledališkega stališča me zanima samo to, ali predstava »stoji« ali ne. Torej, ali je razumljiva tudi gledalcem, ki nanizanke (v tem primeru »Ene žlahtne štorije«) niso nikoli videli – in moram priznati, da spadam mednje. Nisem gledala niti enega dela. Zanima me tudi, ali je predstava sporočilna.

Oba, Milan Vodopivec in Maja Blagovič, sta se odlično vživela v svoja lika, ki sta karakterno natančno izrisana in odnos med njima je popolnoma jasen, četudi Bonifacija in Marijo srečaš prvič. Čutiti je, da v vlogah zares uživata in zato uživajo tudi gledalci, o tem ni dvoma.

Začetek predstave je posrečen – prihod župnika Bonifacija, ki je šel najprej v cerkev, a ker tam ni bilo grešnikov, je prišel v kulturni dom – kar skozi vhod za gledalce, da jih bo spovedal (a ker jutri služi mašo na Sveti hori, se mu mudi in bo treba pohiteti), zagotovi učinkovit in takojšnji neposredni kontakt s publiko, hkrati pa zvišano pozornost (Nas bo res spovedal? Bo treba iti na oder?). Stroka pravi, da moraš v kontaktnih predstavah navezati stik takoj v prvih sekundah, da »dobiš gledalce« (na svojo stran), in Milan Vodopivec je pokazal učbeniški primer tega.

Tudi prihod Marije, ki se s košaro, v kateri pri naša malico za Bonifacija, usede med gledalce, z njimi načne bežen pogovor in sprašuje, ali bi jo spustili naprej, ker se ji zelo mudi k spovedi, saj mora iti kuhat, in da ne bo dolgo, ker je poštena ženska (hkrati pa vmes uspe pokomentirati tako župnikove besede kot neprimernost oblačil ali ureditve nohtov nekaterih prisotnih žensk (»Mar se tako hodi k spovedi, mamma mia!?!«)), je odlično zastavljen. Takoj, ko vstopi, nabita z energijo, pikra, gobezdava, firbčna, je je polna dvorana.

Ko se Marija na odru pridruži župniku in se v dvorani ugasnejo luči, se neposredni kontakt z gledalci nekoliko izgubi, čeprav ga oba na trenutke še vzpostavljata. A se zdaj potopita v svojo zgodbo: Marija bi rada opravila življenjsko spoved in dokončno razčistila njun odnos pred Bogom in svetom. S preizkusom desetih božjih zapovedi se jo Bonifacij trudi zadržati v okviru uradnega pogovora, noče se spustiti na osebni nivo, vendar jih ona interpretira na zelo samosvoj, dvoumen način (»Jaz bom do smrti verjela samo v enega boga, ampak ta me noče razumeti. Taka sem. Amen!« (mu zabriše, ob tem pa ga zaljubljeno, hrepeneče, vendar z očitki gleda in mu sili mandarine, da bo imel »vitaminčke«, kar je naravnost razkošna domisljica)). Na koncu ji uspe obrniti situacijo tako, da se on zaplete v svoja tako dolgo zadrževana čustva in se ji začne iskreno spovedovati. Iz spovednika postane grešnik. »Pravzaprav gre bolj za razčiščenje, zakaj se je Bonifacij odločil za tak poklic, kako trpi, ker svojih čustev ne sme izraziti v javnosti. Skozi to iskreno spoved si Bonifacij in Marija

Foto Uradna fotografija predstave

Foto Arhiv IKC Šentjur

končno vse povesta iz oči v oči. Jasno, da je konec predvidljiv ... Kljub temu pa ostaja vprašanje, ali so nebesa tu ali tam zgoraj. Včasih si prideva tudi zelo blizu in publika že misli, da se

bo nekaj zgodilo, pa se spet oddaljiva. Odziv je res krasen!« je v intervjuju z Nejo Vičič še povedal Milan Vodopivec.

Marija in Bonifacij namreč v zaključku predstave

z veliko vzajemne ljubezni, vendar povsem nedolžno, zaplešeta na »Unforgettable« Nata Kinga Cola. – »Če umrem prvi, ti bom držal mesto v nebesih,« prišepne Mariji. – »Vzel bom brisačko, da lahko plavaš ...«

Zaključek je romantično osladen, publika popolnoma navdušena.

Nekoliko odvečna se mi zdi, priznam, stranska linija zgodbe: telefonski klici sina Guštija, ki očeta sprašuje za nasvete glede seksanja; Bonifacij mu najprej svetuje mrzel tuš (proti temu Marija glasno protestira, češ da se bo prehladil), na koncu pa, da naj si kupi na bencinski črpalki kondome – ta plave, ker jih je več ... Odvečna zato, ker gre le za »foro za foro« in v zgodbo ne prinaša ničesar pomembnega.

Nasploh bi lahko predstavi očitala, da nima večjega vsebinskega presežka in da ni ravno dobro poantirana (konec pride nepričakovano, nekoliko na silo), vendar šteje predvsem to, da gledalci odhajajo domov srečni in nasmejani, kajne?

Avtorski projekt Milana Vodopivca in Maje Blagovič; režija: Vladimir Jurc, scenarij: Milan Vodopivec, nastopata: Maja Blagovič in Milan Vodopivec.

Predstava 20. 2. 2019 v KD Šoštanj

Še en odlični avtorski projekt Jerneja Lorencija: Sen kresne noči

27. oktobra 2017 so v Mestnem gledališču ljubljanskem premierno predstavili »Sen kresne noči« v priredbi enega najizrazitejših sodobnih slovenskih režiserjev Jerneja Lorencija, po naključju ravno v dneh, ko je prejel nagrado evropske komisije za gledališče – premio Europa.

Gre seveda, kot smo pri tem režiserju vajeni, za avtorski projekt, zato predstava ni ravno namenjena gledalcem, ki si želijo videti Shakespearov »Sen kresne noči« v pajkicah in renesančnih kulisah. Lorenci, ki pravi, da je zanj ideal »odsotna režija«, in svoje predstave ustvarja v tesnem sodelovanju z igralci, saj pravi, da je treba vsakemu igralcu v predstavi omogočiti izražanje, je tokrat zbral ekipo šestih zanimivih igralcev (Primoža Pirnata, Mateja Puca, Jette Ostan Vejrup, Jano Zupančič, Ajdo Smrekar in Roberta Korošca) ter se z njimi lotil improviziranja in skupnega preoblikovanja Shakespearovega besedila.

Od prvotnega teksta je ostalo zelo malo, a so vseeno odlično ujeli njegovo bistvo: v obeh primerih gre namreč za precej natančno študijo človeške narave. Shakespeare naj bi se (menijo nekateri kritiki) v tej komediji ponorčeval iz »velikih romantičnih« ljubezni, kot je tista med Romeom in Julijo, saj je ljubezen minljiva – hitro

zamegli razum in prav tako hitro izpuhti.

Njegova pravljica romantična komedija s številnimi ljubezenskimi zapleti se dogaja v atenskem gozdu v času praznovanj slavne poroke atenskega kneza Tezeja z amazonsko kraljico Hipolito. Na poroko pride tudi Egej s svojo hčerko Hermijo. Egej prosi Tezeja, naj ji naroči, da se mora poročiti z Demetrijem, sicer bo šla v samostan (ali umrla). Hermija noče sprejeti svoje usode, saj ljubi Lisandra. Skupaj s svojim ljubljanim načrtuje pobeg. Preden se sestaneta v gozdu, Hermija zaupa svojo skrivnost prijateljici Heleni. Ne ve pa, da je Helena na skrivaj zaljubljena v Demetrija in da mu bo vse povedala. Demetrij se jezen odpravi poiskat pobegla ljubimca, da se maščuje. Razočarana Helena (ki je mislila, da pade v naročje njej in pozabi na Hermijo) mu sledi. Nakar se stvari začnejo zapletati, kajti gozd je v rokah vilinske kraljice Titanije in njenega moža Oberona, ki živita zelo razbrzdano in njeni prepiri in obračunavanja, ki jim sledijo, so precej siloviti. Ravno sta se (že spet) skregala in Oberon naroči enemu izmed vilincev, Maliku, naj poišče čarobni cvet in naj njegov nektar Titaniji ožame v oči, ko se bo prebujala – ta se bo potem noro zaljubila v tistega, ki ga bo prvega zagledala (in Oberon srčno upa, da bo to neka pošast). Po naključju pa Oberon sliši spor med Demetrijem in Heleno in naroči Maliku, naj s pomočjo cveta očara še njega – mogoče se bo le zaljubil v Heleno, če ga Hermija noče. A pride do pomote in Malik nakaplja nektar v oči Lisandru – in on je tisti, ki ob prebujanju zagleda Heleno. Nenadoma je obseden od poželjenja in strasti ter v hipu pozabi na svojo ljubljeno Hermijo. Ko Malik spozna svojo napako, hitro nakaplja nektar tudi v Demetrijeve oči. Tudi on se zdaj podi za Heleno. Hermija misli, da se vsi skupaj norčujejo iz nje

ALICE ČOP

in je užaljena. Zdaj tekajo eden za drugim in se lovijo. Skratka, v tem divjem gozdu se ob pomoči čarovnij zgodi marsikaj. Na koncu vsi štirje od utrujenosti zaspijo. Takrat vilinci končno lahko popravijo, kar so jim naredili.

Naslednjega jutra se Hipolita, Tezej in Egej odpravijo na lov in v gozdu najdejo zaljubljenca. Ko izvedo, kaj je bilo, Tezej odloči, da se bodo vsi skupaj nemudoma vrnili v Atene in se vsi poročili po izbiri srca, čeprav se Egej z njim ne strinja. Konec dober, vse dobro.

Ta Shakespearova komedija je ena njegovih najbolj priljubljenih pri gledalcih, ker so ljubezenske težave, kot tudi vsi zapleti in trpljenje mladih ljudi, predstavljeni s humoristične plati. Ljubezen pa je prikazana kot čustvo brez razumske podlage – strast naredi ljudi slepe, gluhe, neumne, pogosto se zavoljo nje osmešijo in nihče se ji ne more zares ubraniti – niti vilinci niso imuni.

Zanimivo pa je, da so ženski liki močnejši, razumnejši in bolj uravnoteženi, medtem ko so moški liki bolj otročji in čustveno nestabilni. Zato pravijo, da v tej komediji Shakespeare slavi moč žensk ...

Jernej Lorenci je k sodelovanju pri uprizoritvi tudi tokrat povabil svojo »stalno ekipo«: dramaturga Matica Starino, kostumografino Belindo Radulović, scenografa Branka Hojnika in skladatelja Branka Rožmana.

Branko Hojnik je igralce namestil v veliko dvorano (ne torej v gozd), ki ima svoje najlepše čase že zdavnaj za seboj. Mogoče je bila nekoč prestižna, a zdaj deluje hladno in zadušljivo brezosebno. Kovinske mize so lepo pogrnjene, a cenene, tako kot kovinski stoli in neokusne bele plastične zavese.

Foto Peter Uhan

V prvem delu predstave v dvorano postopoma pride vseh šest likov. To so trije ženini in tri neveste: Tezej, Demetrij in Lisander ter Hipolita, Hermija in Helena. Od številnih praznih miz in stolov si liki izberejo tri v ospredju odra in tam ostanejo večino predstave, do premikov pride redko. Za njimi torej ves čas zeva čudna praznina, ki še poudarja njihovo čustveno praznino in notranjo osamljenost – zveze vseh treh parov, ki so tik pred porokami (in tudi oblečeni so vsi kot neveste in ženini, kar je odlična zamisel kostumografinje), so namreč brez vzajemnosti, kaj šele ljubezni. Nihče od njih ne proslavlja. Ni razloga. Vsa situacija je grozno nerodna. Jasno je, da gre za dogovorjene poroke, pari niso prostovoljno eden z drugim. Amazonski bojevnici Hipoliti se hedonistični Tezej močno upira, a ga je pripravljena vzljubiti (vsaj na začetku). Hermija trpi ob pogledu na žalostnega Lisandra, Helena na vso moč želi zapeljati Demetrija, a ta je desna roka Tezeja in ker mu je ta določil za nevesto Hermijo, ga je pripravljen zavoljo kariere slepo ubogati (sicer pa mu je tako ali tako vseeno, katera bo njegova nevesta: ženska kot ženska).

V drugem delu predstave se način pripovedovanja spremeni. Liki o sebi začnejo govoriti v tretji osebi, kot bi pripovedovali tujo zgodbo, sprva pravzaprav na zelo sproščen, civilen način. Nakar se njihova pripovedovanja »razgradijo« – prihaja do mehničnega ponavljanja zmeraj istih zgodb, do ojačevanja in tišanja glasov, do osamljenih monologov. Predstavnika Tezeja

in Hipolite si vzajemno zamenjata kostuma – in s tem tudi spolni vlogi. Mar mora ženska nositi hlače, da doseže osebno svobodo? Ali je to le moški privilegij? Ali si to (šovinistični) moški le domišljajo? Interpretacija je na gledalcih. Del druge polovice predstave je precej intenziven in precej gol prizor posilstva Helene s strani pijanega Demetrija – ki pa je, treba povedati, zelo subtilno in intimno osvetljen, tako da ne deluje vulgarno.

Kratko malo, Lorenciju je uspelo prikazati vse aspekte ljubezenskih odnosov – od najbolj nežnih do najbolj grobih in temačnih, ki jih je težko gledati. Skozi posamezne like je prikazal vse mogoče lastnosti, ki nas včasih v zvezi z ljubeznijo lahko obsedejo – naivnost, odvisnost od drugega, izgubo samospoštovanja, ljubosumje, narcisoidnost, ciničnost – in marsikdo se v tem nastavljenem ogledalu najbrž zagleda.

Čeprav so igralci, kot rečeno, večino predstave zelo omejeni v gibanju (večinoma sedijo za mizami), je toliko močnejša njihova prezenca na odru. Vsi so zares odlični. Najbolj pa morebiti vseeno izstopata vase zagledani širokoustnež Demetrij Mateja Puca, ki nenehno govori in izraža mnjenja, polna predsodkov in šovinizma, ter njegovo nasprotje, redkobesedna, tuja amazonska kraljica dansko-slovenske igralkice Jette Ostan Vejrup, katere vsak tih pogled in vsak trzljav obraznih mišic daje slutiti globino njene trpeče, čustvene duše, v kateri je pokopala svojo žalost, da je ne bi kazala navzven in

se tako ponižala pred drugimi. A enako dobri so Primož Pirnat kot neumen, živalski absolutist Tezej, vajen, da vsi vedno zadovoljujejo njegove kaprice, Jana Zupančič kot cinična Hermija in Ajda Smrekar, ki se prepričljivo preobrazi iz poslušne, všečne mladenke v posiljeno žensko Heleno.

Predstava je prejela številne nagrade. Na 53. Festivalu Borštnikovo srečanje v Mariboru je Matej Puc prejel Borštnikovo nagrado za igro za vlogo Demetrija, Matic Starina Borštnikovo nagrado za dramaturgijo, Branko Hojnik Borštnikovo nagrado za scenografijo, Branko Rožman Borštnikovo nagrado za glasbo.

Jette Ostan Vejrup je prejela Dnevnikovo nagrado za izjemen umetniški dosežek v MGL za vlogo Hipolite (in druge vloge).

Matej Puc pa še Nagrado Prešernovega sklada za vlogo Demetrija (in druge vloge).

Vsekakor priporočam ogled!

Mestno gledališče ljubljansko; režija: Jernej Lorenci, dramaturgija: Matic Starina, po igri: Sen kresne noči W. Shakespeara, scenografija: Branko Hojnik, kostumografija: Belinda Radulović, avtor glasbe: Branko Rožman, svetovalec za gib in asistent režiserja: Gregor Luštek, oblikovalec luči: Andrej Hajdinjak, zasedba: Primož Pirnat, Jette Ostan Vejrup, Robert Korošec k. g., Matej Puc, Jana Zupančič in Ajda Smrekar.

Predstava 23. 10. 2018 v SNG Maribor na Festivalu Borštnikovo srečanje

Kulturni paberki

Video Viva Velenje* – TITOV TRG – Videti Življenje Velenja

(Ob rob avtorskega dokumentarnega filma šaleškega filmskega ustvarjalca Toma Čonkaša, ki v letošnjem letu 2019 beleži 40 let od svojega prvega filma.)

Simbolno in resnično. Ko ugasne projektor, ostane pred nami zgolj belo platno, na katerem so še malo prej poplesavale gibljive slike. Film je že preteklost in zgodba pred našimi očmi še samo iluzija, spomin, ki počasi blede. Na kakršenkoli način smo poskrbeli, da bi se tisto, kar je minilo, ohranilo, je vse, kar je bilo, medtem že zradiral čas. Še pred časom živo, je postalo mrtvo, na grobišču zgodovine, samo v spominu, ali zapisano na sodobnem mediju. Če želimo, se lahko poljudno vračamo v preteklo dogodke in jih poskušamo ponovno oživeti, da bi zapolnili praznino sedanjosti. Film je lahko tudi več, je lahko tudi prebujanje.

Kadar je zgodba aktualna, se nas lahko dotakne in zdrami iz nezavednega spanca.

Tomo Čonkaš je v avtorskem dokumentarnem filmu z naslovom »VideoVivaVelenje – TITOV TRG VidetiŽivljenjeVelenja« pokazal zaporedje tega minevanja. Davna preteklost, bližnja preteklost in sedanjost. Kot nekakšen časovni stroj, kot pravi avtor filma, s katerim poljudno potuješ sem in tja po časovni premici. Avtor je postavil Titov trg kot osrednji prostor, stičišče večine pomembnih dogodkov resničnega življenja časa in prostora, kot oder skupnih zgodb. »Teleportacija« iz sedanjosti v preteklost je pokazala vse pomembne dogodke, ki so se nekoč odvijali tukaj in pustili pečat. Ljudje, otroci tistega časa, so danes že odrasli in v letih, mnogi so vsa prizorišča že zapustili. Mnogo zgodb, veliko akterjev, ki jih lahko prepoznamo. Kolaž časovne prepletenosti nas opominja na nenehno spremembo, edino stalnico v življenju.

Ne bom našteval, kaj vse ste lahko videli, zase lahko rečem, da sem se prepoznal kot dvanajstletni deček, ki prepevam Titu ob njegovem obisku Velenja leta 1969. Zanimivi dogodki, vredni ogleda.

Peter Rezman pravi, da je ta kronološki pregled dogajanja na trgu pred Domom kulture izjemno prefinjena duša mesta, ki je zrastle po letu 1950, in pravi, da mesta bolj ni mogoče razgaliti, kot lahko to stori mesto samo, brez moraliziranja, brez vrednostnih

JANI NAPOTNIK

ocen, samo postaviti ogledalo in ob tem biti neusmiljen opazovalec z distance. Dodal bi, da je ta distanca pravzaprav edino, kar ostane, če hočeš biti resnična zavest, ki ostaja, ko vse premine. Vsaka sodba te popelje v nemir in prepir. Tisti, ki gledajo nazaj in hodijo naprej, se spotikajo. Biti tukaj in se zavedati praznine belega platna, ko ni ne preteklosti niti prihodnosti, pomeni zavedati se Ljubezni. Potem pa si lahko poljudno prikazujemo minljivost časa v filmu.

Zato je film Toma Čonkaša »VideoVivaVelenje – TITOV TRG VidetiŽivljenjeVelenja« dokaz, kako se sedanjost ne more graditi na usedlinah preteklosti. Je iluzija, je kot spreminjajoče se telo, kot vse zgodbe, ki so preminule.

Preteklost zavaja, ko vabi opazovalca, da se istoveti z njo. Vsa igra, ki se odvija v tem vabljenju človeka v preteklost, pomeni izgubiti edino resnično, to pa je sedanjost. Svežina, ki jo prinaša zdajšnji trenutek, so kot tlakovci s Trga, ki jih režiser filma spretno in ponavljajoče prikazuje, da bi gledalca opominjal na sedanjost, brez premlevanja brbotajočih misli, ki se bohotijo, ko pristajajo na preteklo.

Zanimivost filmske vsebine nas primora na pozornost ob ustanavljanju Titovega Velenja, ki danes to ni več. Vsaj po imenu. Takrat še resni dogodek, je danes samo velika iluzija. Iluzija, ki zvabi nasmešek na lice. Danes je samo Velenje, sedanjost trenutek. Kaj pa jutri? Ali je sploh pomembno? Morda Kapitalsko Velenje? Zaključek filma – prihodnost se vozi v otroškem vozičku in gleda v modrino prostornega neba. Kaj jo čaka, ne ve, kot ne ve nihče. Ostaja lepota brezmejnega življenja, »tlakovana« v sedanjosti.

Zaradi tega je film nekaj posebnega in docela umetniška stvaritev. Je darilo samemu sebi ob 40-letnici filmskega ustvarjanja. Tomo Čonkaš, čestitam za ustvarjeno, in seveda vse najboljše ob tvojem jubileju.

* Video Viva Velenje je zapis v latinščini in pomeni Videti Življenje Velenja.

Foto Arhiv

Klinčeci

Koncert tamburaške skupine Klinčeci z gosti v Kulturnem domu Šoštanj je dodobra ogrel dlani gledalcev in v skoraj dve uri trajajočem programu lepo popestril sobotni večer.

Umetniški vodja skupine je Gorazd Planko, skupino pa poleg njega sestavljajo še Veljko Vlahović, Drago Podrzavnik, Ivo Novak, Nace Serdinšek, Jani Sevcnikar in Tomo Ževart, ki je koncert tudi povezoval. Občasno se jim je pridružil pevec Leon Ivanović. Preigravali so bolj ali manj znane melodije in koncert zaključili s temperamentnim ciganskim melosom. Vmes so se predstavili šoštanjski Oglarji, folklorna skupina, ki jo vodi Bogomir Brložnik. Publika pa je z veliko naklonjenostjo sprejela tudi nastop vokalne skupine Vox Corde iz okolice Šoštanja, ki jo sestavlja pet mladih – štiri dekleta in fant, ki spremlja vokale na kitari. Dogodek je soorganiziral Zavod za kulturo Šoštanj, podprl pa Premogovnik Velenje.

MILOJKA B. KOMPREJ

Foto Milojka B. Komprej

Zaključena sezona abonmaja Lepi kamen

S predstavo Gledališča Toneta Čufarja Jese-nice *Najlepše, najboljše in najbolj slečene* so na Zavodu za kulturo zaključili abonmajske sezono 2018/19.

V njej so se zvrstile predstave *Na kmetih* gledališča Zarja Trnovlje, *Čakalnica*, v kateri sta čakala Lado Bizovičar in Janez Hočevnar Rifle, opera *Belin* v režiji dr. Henrika Neubauerja, *Norci* v izvedbi Koroškega deželnega teatra, predstavila sta se Bonifacij in Marija iz *Ene žlahtne štorije* in že prej imenovana komedija, ki je prišla v program namesto *Pr' Holcer*. Vse predstave, razen opere, ki je odlično obudila boga Sonca, so bile usmerjene v smeh, z namenom

Iskrena spoved

Foto Milojka B. Kompnej

sproščanja in uživanja v gledališču. Gledalci so dobili vpogled v dogajanje na odrih po Sloveniji, saj so na Zavodu za kulturo zastavili program, v katerem so predstavili skupine, s katerimi še niso sodelovali. Upajo, da jim je uspelo vnesti med publiko dovolj dobre volje in ljubezni do gledališča, kar bo tudi v naslednji sezoni napolnilo stole Kulturnega doma Šoštanj.

Vsem abonentom se zahvaljujejo za podporo.

Najlepše, najboljše in najbolj slečene

Foto Dejan Tonkli

Obujene pozabljene melodije

Mestna knjižnica Šoštanj mesečno pripravi kar nekaj dogodkov, s katerimi odlično dopolnjujejo kulturni utrip kraja. Priljubljeni so zgodovinski večeri, potopisna predavanja, izobraževanja, posebno mesto pa imajo glasbeni gostje.

Vemo, da je glasba tista, ki nagovarja v univerzalnem jeziku, ki ga vsi razumemo, če pa je glasba malce nostalgичna, se marsikdo še posebej poistoveti z njo. Tudi zato je bil Ščepec malce pozabljenih melodij, ki sta ga v januarju izvedla Franjo Jurovič in Urška Bider, dobrodošel začetek leta. Poslušalci so uživali v slovenskih »evergrinih«. Franjo Jurovič je kitarist, po srcu roker, ki igra kitaro že od 1. leta. Nekaj časa je bil tudi član skupine Šank Rock, kot veliko glasbenikov preteklega obdobja pa je začel v garaži. Pot ga je z leti za določeno obdobje pripeljala v narodnozabavne vode, a je vedno ostal zvest rocku. Temu se še posebej posveča po upokojitvi, saj tudi predava

o tem. Poučuje tudi na Univerzi za tretje življenjsko obdobje, sodeluje v različnih zasedbah in skupinah, samostojno pa je izdal CD s samo instrumentalno glasbo. Njegovo preigravanje je občuteno, natančno in z avtorskim pridihom velikega ljubitelja kitare in glasbe. Urška Bider je mlada pevka iz Savinjske doline, članica vokalne

Foto Milojka B. Kompnej

MILOJKA B. KOMPNEJ

Norci

Foto Milojka B. Kompnej

Čakalnica

Foto Milojka B. Kompnej

Opera Belin

Foto Milojka B. Kompnej

MILOJKA B. KOMPNEJ

skupine Sončnice, nastopa pa tudi samostojno ali v različnih zasedbah. Že nekajkrat je bila visoko uvrščena na raznih tekmovanjih, s svojim prepoznavnim glasom pa je očarala šoštanjsko občinstvo.

Mestna knjižnica Šoštanj

– april 2019

MARJETKA BLATNIK

Knjižni sejem

Ponedeljek, 1. 4. 2019, 10.00–18.00

Za vse ljubitelje starih knjig, sejem rabljenih knjig, prvi ponedeljek v mesecu. Da knjige ne bi romale na odpad, jim skušamo najti na sejmju nov dom, tako ohranimo dostojanstvo starih odsluženim knjigam, ki še vedno nosijo v sebi sporočilo za vsakogar, ki si bo vzel čas zanjo in njene porumenele liste.

Poleg podarjenih knjig prodajamo tudi knjige, ki so odslužile svojo nalogo v naši knjižnici, z namenom, da najdejo pot med ljudi in tako polepšajo dan strastnim bralcem in zbirateljem.

Simbolična cena knjige je 1 €.

Razstave

Mojca Kumerdej

April 2019

Razstava nam bo skušala približati delo in delček življenja slovenske pisateljice, filozofinje in kritičarke Mojce Kumerdej. Leta 2006 je bila dobitnica priznanja kristal Vilenica, leta 2017 pa je prejela Prešernovo nagrado za svoj drugi roman Kronosova žetev. Mogoče se bo našla še kakšna malenkost, ki je o njej niste vedeli. Avtorica razstave je Stanka Ledinek.

Urška Sotler: Pravljični svet Urškinega raja

April 2019

V aprilu se predstavlja Urška Sotler, ki ustvarja najrazličnejše izdelke pod znamko Urškin raj. V njenem ustvarjalnem pisanem raju se skrivajo zlasti izdelki iz blaga, ki je njena največja ljubezen, in izdelki iz papirja. Njeno ustvarjanje je močno povezano z njenim poklicem, saj je knjižničarka v osnovni šoli, zato so pravljici tudi njeni izdelki. V Urškiniem raju najdemo knjižne junake, pa tudi izdelke za strastne bralce: knjižna kazala, ovitke za knjige in vrečke za knjige. Pisano ustvarjanje Urška Sotler dopolnjuje še s kaligrafijo in slikanjem, kar si bo moč ogledati v Knjižnici Šoštanj v mesecu aprilu.

Razstava na otroškem oddelku

Pomladna pravljica

Na otroškem oddelku bomo pripravili pravljice, ki govorijo o naravi in živalih spomladi. Vse knjige si bodo otroci lahko izposodili.

Pomlad v vrtcu

V Vrtcu Šoštanj, enota Biba so težko dočakali pomlad, zato so se z velikim veseljem lotili ustvarjanja, s katerim so priklicali pomlad in pri tem zelo uživali.

Hospickafe

Torek, 2. 4., ob 18.30

Aprilski Hospickafe v Šoštanju bomo namenili predstavitvi prostovoljstva v Slovenskem društvu Hospic. S prostovoljkama Admiru Robin in Sandro Višnjic se bomo pogovarjali o področjih, na katerih Slovensko društvo Hospic deluje, in o njihovih osebnih izkušnjah s prostovoljstvom.

Hospickafe je neformalni družabni dogodek, na katerem se v varnem vzdušju Slovenskega društva Hospic, ki skrbi za umirajoče in njihove svojce, pogovarjamo o minljivosti.

Potopis

Ana Seher: Dežele srednje Amerike – Sence v raju (Gvatemala, Nikaragva, Kostarika, Panama)

Torek, 9. 4., ob 18.30

Dežele Srednje Amerike se med seboj razlikujejo, hkrati pa so si podobne. To so dežele z bogato zgodovinsko zapuščino in prelepo naravo, ki je precej ogrožena. Bogate so z rastlinskimi in živalskimi vrstami, številne najdemo le na teh področjih. Imajo skupni uradni jezik – španščino in več lokalnih indijskih

jezikov, ki počasi izumirajo. Ljudje, ki jih je Ana Seher srečala na poti, so bili zelo simpatični, prijazni in vedno pripravljene pomagati.

Literarni večer

Ljubica Ribič in Milan Novak: Multimedijška predstavitev zbirk poezije Ona in Tišina

Torek, 16. 4., ob 19.00

Milan Novak je v slovenski književni pokrajini znan predvsem po tem, da skupaj s pesnico Ljubico Ribič v Varaždinu organizirata literarne večere z naslovom IMPULS – poezija u kafiću. Na njih predstavljata uveljavljene in mlade avtorice/avtorje predvsem iz Slovenije in Hrvaške, pa tudi iz drugih držav.

S pesniško zbirko Tišina ponovno vstopa v naš književni prostor kot že izoblikovan avtor poezije. Ljubica Ribič v zbirki Ona zelo pomembno obravnava portret Ženske, tako fizično, duševno in duhovno hkrati.

Z avtorjema se bo pogovarjala mag. Milojka B. Komprej.

Prireditelj je nastala v sodelovanju z založbo Ritam Misli Varaždin, Zavodom za kulturo Šoštanj in Mestno knjižnico Šoštanj.

Ustvarjalna delavnica

Urška Sotler: Izdelava ovitka za knjige iz blaga

Torek, 23. 4., 16.30–18.30

Ob Noči knjige vabljeni na delavnico za strastne bralce, kjer si boste lahko izdelali svoj unikatni ovitek za knjigo iz blaga. S pomočjo Urške Sotler, ki ustvarja pod imenom Urškin raj, boste izbrali blago, izrezali inicialko in jo ročno zašili na blago, vse skupaj pa bo Urška Sotler dokončala s šivalnim strojem, zato znanje šivanja ni potrebno. Pisan ovitek za knjigo boste odnesli domov in ga uporabljali za vaše najljubše knjige. Delavnica je primerna za odrasle in otroke, ki obvladajo osnovno ročno šivanje.

Ura pravljic

Četrtek, 4. 4., 17.00–17.45

Ura pravljic je namenjena otrokom, starejšim od treh let, ki na pravljicah lahko ostanejo brez spremstva staršev. Z vami bo Marjetka Blatnik.

Četrtek, 11. 4., 17.00–17.45

Ura pravljic je namenjena otrokom, starejšim od treh let, ki na pravljicah lahko ostanejo brez spremstva staršev. Z vami bo Marjetka Blatnik.

Pravljična joga

Četrtek, 18. 4., ob 17.00

Ob poslušanju zgodbe bomo otroke popeljali v svet jogijskih položajev (asan). Postalni bodo lahko hrabri junaki, pogumni levi, zviti krokodili, lahkotni vetrovi ali pa prikupni kraljeviči in princeske.

Pravljična joga je namenjena otrokom, starejšim od treh let, ki na pravljicah lahko ostanejo brez spremstva staršev. Z vami bosta Nina Časl in Marjetka Blatnik.

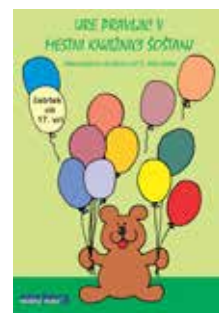
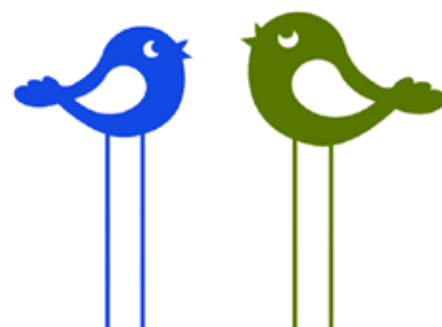
Pravljična meditacija za otroke z Janjo in medvedkom Tapkom

Četrtek, 25. 4., ob 17.00

Sproščanje s pravljico meditacijo in tapkanje, pri katerem se bodo otroci »polnili« s pozitivno in ustvarjalno energijo. Otroci se zelo hitro odzovejo na tapkanje, kadar pri tapkanju uporabimo medvedka ali kako drugo igračko. Na ta način otroci prenesejo vse svoje težave na igračko in se lažje znebijo težav, ki jih imajo.

Ura pravljic je namenjena otrokom, starejšim od treh let, ki na pravljicah lahko ostanejo brez spremstva staršev. Z vami bo Janja Rednjak.

P. S. Foto priloga dogodkom je na zadnji strani.

List

REVILJA ZA KULTURNA
IN DRUGA VPRAŠANJA
OBČINE ŠOŠTANJ IN ŠIRŠE

Izdaja

Zavod za kulturo Šoštanj,
Trg svobode 12, 3325 Šoštanj,
zanj Kajetan Čop, direktor.
Izdavanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Odgovorni urednik

Jože Volk

Vodenje redakcije

mag. Milojka B. Kompelj

Jezikovni pregled

Jože Volk

Oblikovanje, prelom strani

Media Center, Marko Gorjup s. p.

Tisk

Grafika Gracer d. o. o.

Naklada

600 izvodov

Kritične pripombe na vsebino ali obliko

Lista bodo dosegle svoj namen
le, če jih boste posredovali s kratkim
sporočilom na e-naslov
list.revija@gmail.com.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke
za LIST št. 4/2019 pošljete najkasneje
do 12. aprila 2019 na elektronski
naslov list.revija@gmail.com.

Vir naslovnice – Splet